

# Poročilo o izvajanju interdisciplinarnega doktorskega študijskega programa varstvo okolja v študijskem letu 2009/2010

## Uvod

Univerza v Ljubljani je v študijskem letu 2009/2010 prvič razpisala interdisciplinarni doktorski študijski program Varstvo okolja. Zaradi krajšega triletnega doktorskega študija je bilo veliko napora in energije namenjenega vzpodbujanju in motiviranju študentov, ki so se na doktorski študij vpisali z zaključeno univerzitetno izobrazbo, da začno z resnim delom na temah doktorskih disertacij že v prvem letniku. Kljub temu, da na doktorskem programu varstvo okolja študenti že ob prijavi na študij oddajo predlog osnutka teme doktorske disertacije z opredelitvijo hipoteze in raziskovalne metode, so skupna srečanja študentov 1. letnika in njihovih mentorjev ter somentorjev pokazala, da večina študentov ni pripravljena za poglobljeno znanstveno raziskovalno delo.

## Vpis in izvedba programa

Na razpis za vpis v interdisciplinarni doktorski študijski program Varstvo okolja se je prijavilo 48 kandidatov. Ker se je na razpis prijavilo več kandidatov od števila razpisanih mest, je programski svet sprejel sklep o omejitvi vpisa in izpeljal postopek izbire kandidatov v skladu s sprejetimi kriteriji za izbiro v primeru omejitve vpisa. V 1. letnik se je vpisalo 32 študentov, med njimi pet po zaključenem magisteriju znanosti. Vpis študentov v nov doktorski program je v imenu Univerze v Ljubljani po pooblastilu rektorice izvedla Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Glede na število študentov, ki so si izbrali posamezne predmete, se je v študijskem letu 2009/2010 na doktorskem študijskem programu tretje stopnje izvajalo skupaj 28 predmetov, od tega pet v polnem obsegu, trije v polovičnem obsegu, ostali pa s konzultacijami. 12 študentov, vpisanih na drugih doktorskih programih, je poslušalo predavanja/konzultacije in opravljalo izpite iz devetih predmetov doktorskega programa varstva okolja. 3 študenti 1. letnika doktorskega programa varstvo okolja pa so si izbrali 4 predmete iz drugih doktorskih študijskih programov na UL in izven.

Iz spodnje preglednice je razvidna prehodnost iz 1. v 2. letnik, ki je bila 68,8 % in s katero smo lahko zadovoljni.

Doktorski študijski program	2009/2010	2010/2011
1. letnik	32	23
2. letnik	/	22
<b>Skupaj</b>	<b>32</b>	<b>45</b>

Zaradi krajšega študija in zaostrenih pogojev razpisa za sofinanciranje – študentje študijskih programov tretje stopnje so lani morali imeti potrjeno temo in članek že ob vpisu v 3. letnik – je programski svet sprejel sklep o organizaciji skupnih srečanj študentov in mentorjev, v okviru katerih bi študentje začeli predstavljati teme doktorskih disertacij že v prvem letniku. Na doktorskem študiju varstvo okolja, ki je izrazito interdisciplinaren študij, imajo študenti poleg mentorja tudi obveznega somentorja, ki praviloma prihaja iz druge članice oziroma

druge raziskovalne skupine. Tako so študentje doktorskega študija varstva okolja že v drugem semestru 1. letnika opravili del doktorskega seminarja s predstavitvijo teme doktorske disertacije. Namen skupnih srečanj, ki so bila vsak prvi torek v mesecu, je bil vzpodbuditi študente in mentorje k čim prejšnji prijavi teme doktorske disertacije, po možnosti že do konca prvega letnika. Ideja se je pokazala za zelo uspešno, saj so študenti imeli priložnost predstaviti svoje ideje in pridobiti povratno informacijo. Skupna srečanja je v minulem študijskem letu vodil in usmerjal predsednik programskega sveta prof. dr. Mitja Brilly s FGG.

Pred tem so študenti osnutke tem doktorskih disertacij pripravili tudi v okviru obveznega predmeta Interdisciplinarno znanstveno raziskovalno delo in jih drug drugemu predstavili na neformalnem srečanju po zaključenih predavanjih. Prvi odzivi študentov so zelo dobri. Omenjene naloge so bile odlična osnova za vodene in usmerjane predstavitve v okviru doktorskega seminarja.

Izkazalo se je, da študenti, ki so se na doktorski študij vpisali z zaključeno univerzitetno izobrazbo, predvsem zaradi pomanjkanja osnovnih znanj, sprva niso bili kos nalogi, ki so jo morali pripraviti v okviru obveznega predmeta. Zato so bili na pobudo kolegija predsednika programskega sveta pozvani k pripravi in oddaji novih predlogov tem doktorskih disertacij, saj je bila večina bolj strokovno in ne znanstveno zasnovanih, poleg tega pa tudi niso odražale interdisciplinarnosti.

Zaradi velike odgovornosti mentorjev in somentorjev na doktorskem študiju, je bil organiziran skupen sestanek mentorjev, vendar se jih je srečanja udeležilo le nekaj. Ker imajo mentorji na doktorskem študiju vedno večjo odgovornost so bili tudi mentorji in somentorji študentov vabljeni k sodelovanju na skupnih srečanjih v okviru doktorskega seminarja.

Ker je Univerza sprejela kriterije in pogoje za mentorje na doktorskem študiju, so morali nekateri študentje zamenjati mentorje.

Vzrok za relativno visok osip je nezadostna pripravljenost študentov za izredno intenziven doktorski študij in pa zahteva, da pokrijejo stroške študija v drugem letu v celoti. Večina študentov ni imela ob vpisu primerno pripravljene teze doktorata, ki bi omogočila ustrezen nabor in izvajanje predmetov. Drugi razlog je tudi izredna intenzivnost izvajanja študija, ki jo kandidati zaposleni izven raziskovalnih organizacij ne zmorejo.

### ***Sofinanciranje študijskega programa tretje stopnje***

V 1. letniku doktorskega študija je bilo od 32 vpisanih sofinanciranih 25 študentov. Status mladega raziskovalca je imelo 5 študentov.

Študentom 1. letnika interdisciplinarnega doktorskega študijskega programa tretje stopnje Varstvo okolja, ki so izpolnili pogoje za sofinanciranje, je ministrstvo sofinanciralo 1.177,00 EUR normirane šolnine, ki je znaša 2.700,00 EUR za letnik študija.

### ***Poletna šola***

Od 19. julija 2010 do 1. avgusta 2010 je bila v okviru podiplomskega študija varstvo okolja in Biotehniške fakultete organizirana poletna šola »Upravljanje z okoljem in naravnimi viri«. V programu so poleg tujih učiteljev sodelovali tudi učitelji študija Varstvo okolja, mednarodne poletne šole pa se je udeležilo tudi pet študentov doktorskega študija varstva okolja. .

## **Programski svet**

V študijskem letu 2009/2010 se je programski svet sestel sedemkrat, petkrat na rednih sejah in dveh dopisnih. Kolegij predsednika, ki ima vlogo posvetovalnega telesa, se je sestel na sedmih sejah. Zaradi prehodnega obdobja se je programski svet ukvarjal tako s problematiko podiplomskega kot doktorskega študijskega programa Med pomembnejšimi temami, ki sta jih obravnavala kolegij in programski svet so bile:

- izvajanje pouka in urniki
- oblikovanju navodil za izvajanje predmetov, pri katerih sodeluje več izvajalcev, s konzultacijami
- sprejem obrazcev za evidentiranje raziskovalnega dela
- obravnava individualnih vlog študentov
- sprejemanje mnenj o predlogih tem magistrskih del in doktorskih disertacij ter oblikovanje predlogov za sestavo interdisciplinarnih komisij za oceno in zagovor magistrskih del in doktorskih disertacij
- finančne zadeve
- oblikovanje in ponatis predstavitev zbornikov za nov doktorski študijski program v slovenskem in angleškem jeziku
- prehajanje študentov iz starega v nov doktorski program
- priznavanje obveznosti magistrskom znanosti
- priznavanje opravljenih obveznosti študentov na tujih univerzah,
- manjše dopolnitve doktorskega programa, vezane na zamenjavo nosilcev izbirnih predmetov
- prijave na razpisa za sofinanciranje podiplomskih in študijskih programov tretje stopnje
- izvedba anketnega vprašalnika o zadovoljstvu z izvajanjem in organizacijo študija
- promocija študija in organizacija informativnih dni na članicah

Programski svet je veliko časa namenil tudi pripravam na izvajanje študijskega programa v letu 2010/2011. O prijavah kandidatov na razpis za vpis na študij ter pripravam na izvedbo pouka v novem študijskem letu je programski svet sklepal na 21. seji 7. septembra 2010.

Senat Univerze v Ljubljani je 22. junija 2010 imenoval nov programski svet za štiriletno mandatno obdobje. Programski svet, ki mu je mandat potekel konec septembra, se je konstituiral na seji 26. oktobra 2010.

## **Zaključek**

Tudi v letošnjem študijskem letu si bomo prizadevali za kakovostno izvajanje doktorskega študijskega programa, za krepitev sodelovanja z uporabniki in bodočimi delodajalci doktorandov.

Želimo si, da bi se na doktorski študij varstva okolja vpisali motivirani študenti, zato bomo v prihodnje veliko pozornosti namenili kandidatom že v prijavnem postopku na doktorski študij. Pred objavo razpisa za vpis bomo organizirali dan doktorskega študija varstva okolja in pred vpisom na študij tudi skupen sestanek kandidatov in izbranih mentorjev ter somentorjev.

V študijskem letu 2010/2011 se je v 1. letnik doktorskega študijskega programa vpisalo 23 študentov, v 2. letnik pa 22. V začetku novega študijskega leta smo pripravili srečanje izvajalcev temeljnih predmetov, z namenom predstavitve izkušenj in težav, s katerimi so se izvajalci soočali, oblikovanju skupnih priporočil za izvedbo predmetov v študijskem letu 2010/2011 ter pregledu ustreznosti mentorjev študentov 1. letnika in njihovih osnutkov tez doktorskih disertacij.

Analiza rezultatov ankete med študenti 1. letnika doktorskega študija je pokazala, da so študenti z izvajanjem in organizacijo doktorskega študija na splošno zadovoljni. Izpostaviti velja, da je večina študentov pogrešala pripravljalo leto pred začetkom študija za pripravo teze in pridobitev znanj o metodologijah izdelave disertacije in pisanje člankov. Predvsem zaposlenim študentom je zmanjkalo časa za poglobljeno znanstveno raziskovalno delo. Ker naša zakonodaja predvideva le tri letni doktorski študij, zakonodajalcu predlagamo, da razmisli o ureditvi »part time« doktorskega študija v okviru sprememb Zakona o visokem šolstvu. Ne glede na možnost daljšega študija bi tudi za te študente veljali enaki pogoji in kriteriji kakovosti za pridobitev znanstvenega naslova doktor znanosti.

Predsednik programskega sveta  
VARSTVO OKOLJA  
prof. dr. Mitja Brilly